

NOORSOOTÖÖTAJA KUTSESTANDARD

Väljaandja: Eesti Noorsootöö Keskus

www.entk.ee

Teostus: Ecoprint AS

Tallinn 2015

NOORSOOTÖÖTAJA KUTSESTANDARD

**Noorsootöötaja tase 4,
noorsootöötaja tase 6,
noorsootöötaja tase 7**

**Laagrikasvataja osakutse tase, 4,
laagrikasvataja osakutse, tase 6,
laagri juhataja osakutse, tase 6,
laagri juhataja osakutse, tase 7**

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõuded kaheksal tasemel. Kutsekvalifikatsiooni kirjeldused on toodud Kutseaduse lisas 1. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitaseme määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid noorsootõtaja, tase 4 kutsele, noorsootõtaja, tase 6 kutsele, noorsootõtaja, tase 7 kutsele. Lisaks on kokkulepitud ka osakutsed: laagrikasvataja osakutse, tase 4, laagrikasvataja osakutse, tase 6, laagri juhataja osakutse, tase 6, laagri juhataja osakutse, tase 7.

Kutsestandardi kavandi koostas Hariduse Kutsenõukogu moodustatud töörühm koosseisus:

Triino Lest, Eesti Huvijuhtide Liit

Epp Reedik, Eesti Noorsootöö Keskus

Andres Kask, Huvikeskuste Juhtide Kogu HAKK

Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootõtajate Ühendus

Edgar Schlümmer, Eesti Noorsootöö Keskus

Ülly Enn, Euroopa Noored Eesti büroo, SA Archimedes

Arjavahemikus 22. august kuni 7. september 2012 viidi läbi kutsestandardi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppversiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Noorsootõtaja kutsestandardid on kinnitatud 21.11.2012 Hariduse Kutsenõukogu otsusega nr 9.

Kutsestandardis kirjeldatud kompetentse hinnatakse noorsootõtaja hindamisstandardi järgi ning kõik kutse saajad kantakse kutseregistrisse.

Varasemalt väljastatud kutsetunnistused kehtivad nendel märgitud tähtajani ning uute ja vanade kutsestandardite tasemed on omavahel suhestatud.

KUTSESTANDARD

Noorsootöötaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootöötaja, tase 4	4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagrikasvataja, tase 4	4

A-osa

TÖÖ KIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Noorsootöötaja lähtub oma töös noorsootöö põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtgrupist, noorsootöö tegemise kohast ja situatsioonist. Noorsootöötaja on teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, oskab hinnata noore olukorda ja vajadusi, valida ja rakendada sobivaid meetodeid ning analüüsida tehtud töö mõjusust.

4. taseme noorsootöötaja töö sisu on individuaalne töö noore ja noortegruppidega; koostöö noorte, nende vanemate, teiste huvi- ja sidusgruppide ning valdkondade spetsialistidega; noorega usaldusliku suhte loomine ning hoidmine; tingimuste loomine noore omaalgatuse ja vastutuse arenguks; noorsootöö tegevuste elluviimine; noorteinfo vahendamine. Tema eesmärk on juhendada noorte mitteformaalse õppimise protsessi, kasutades noortele arendavateks võimalusteks loodud tingimusi, toetada noorte arengut ning sotsialiseerumist.

Noorsootöötaja, tase 4 töötab nii iseseisvalt kui ka meeskonna liikmena, arendus- tegevuses ja võrgustikutöös osaleb kõrgema taseme noorsootöötaja juhendamisel.

Noorsootöö kutsealal on ka noorsootöötaja, tase 6 ja noorsootöötaja, tase 7 kutsed. 6. taseme noorsootöötaja tegeleb praktilise noorsootöö korraldamise ning noorsootöö organisatsioonide ja/või asutuste juhtimisega.

7. taseme noorsootöötaja arendab noortevaldkonda kohalikul ja riiklikul tasandil, juhib noorsootöö asutusi, organisatsioone ja erialavõrgustikke ning juhendab teiste noorsootöötajate tööd.

A.2 Tööosad

4. taseme noorsootöötaja kutse koosneb järgmistest tööosadest ja -ülesannetest:

A.2.1. Noorsootöö korraldamine

2.1.1 Noorte arenguvajaduste (sh mitteformaalsete õpieesmärkide) ja tugevuste/võimete kaardistamine

2.1.2 Mitteformaalset õpet toetavate tegevuste kavandamine

2.1.3 Noorte mitteformaalset õpet toetavate mitmekesiste tegevuste juhendamine ja selleks tingimuste loomine

2.1.4 Noorsootöö keskkondade, meetodite ja IKT-vahendite kasutamine, mitmekesistamine ja arendamine

2.1.5 Noorte kaasamine (sh vähemate võimaluste ja erivajadustega noored)

2.1.6 Osalusmotivatsiooni ja -harjumuste kujundamine

2.1.7 Omaalgatuse toetamine ja võimaluste loomine nende elluviimiseks

2.1.8 Eestvedamise, ettevõtlikkuse julgustamine

2.1.9 Tervisekäitumise ja keskkonnasäästliku eluviisi toetamine

2.1.10 Õigusrikkumiste ennetamine, õiguskuuleka käitumise kujundamine

2.1.11 Kultuuridevahelises õppes osalemine, selle toetamine ja arendamine

2.1.12 Kogetu ja saavutatu hindamine koos noortega, tagasiside andmine, eneseanalüüsi juhendamine

A.2.2. Noorteinfo vahendamine ja noorte nõustamine

2.2.1 Noorteinfo teenuse korraldamine, teabe edastamine

- 2.2.2 Noorteinfo ürituste ja koolituste korraldamine
- 2.2.3 Inforessursside (sh tehnoloogiliste, kultuuriliste, hariduslike) kasutama õpetamine
- 2.2.4 Esmane nõustamine, edasisuunamine, tagasiside andmine (noorele, vanemale, koolile jne)
- A.2.3. Administreerimine ja juhtimine
  - 2.3.1 Administratiivse töö tegemine/põhitegevuste administreerimine
  - 2.3.2 Projektide ja nende tegevuste planeerimine, juhtimine, teostamine, analüüs
  - 2.3.3 Ürituste, huvihariduse ja -tegevuste, laagrite, malevate jne korraldamine
  - 2.3.4 Töö tulemuse hindamine ja parendamine
- A.2.4. Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega
  - 2.4.1 Suhtlemine avalikkusega, sh noorsootöö tegevuste ja väärtuste tutvustamine
  - 2.4.2 Noorsootöö valdkonnasisene koostöö
  - 2.4.3 Koostöö teiste valdkondade spetsialistidega, vanemate ja huvigruppidega
- A.2.5. Turvalise keskkonna tagamine
  - 2.5.1 Ohutusnõuete järgimine
  - 2.5.2 Ennetustegevuse teostamine
  - 2.5.3 Tegutsemine kriisiolukorras
  - 2.5.4 Turvalise keskkonna tagamine ja vastava käitumise kujundamine noortes
- A.2.6. Professionaalne enesearendamine
  - 2.6.1 Eri- ja kutsealane enesetäiendamine
  - 2.6.2 Töö ja tegevuste sisu ning meetodite ajakohastamine
  - 2.6.3 Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine

Noorsootöötaja, tase 4 kutse sisaldab osakutset

Laagriksvatataja, tase 4, mis moodustub tööosadest A.2.1 ja A.2.5.

A.3 Töökeskkond ja töö eripära

4. taseme noorsootöötaja tööaeg on kokkuleppeline, sõltudes asutuse või organisatsiooni töökorraldusest; sageli toimub töö öhtustel aegadel ja nädalavahetustel.
Tema töö nõuab paindlikkust, kiiret kohanemist, erinevate sihtrühmadega suhtlemist, esineb töötamist nii ruumis kui ka välitingimustes. Töö iseloomust tulenevalt võib esineda töölähetusi.
4. taseme noorsootöötaja töötab kohaliku omavalitsuse asutuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, üldhariduskoolis, huvikoolis, noortekeskuses, noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuses, noorteühingus, noortelaagris, kirikus, raamatukogus, kultuuri- ja spordiasutuses jms.

A.4 Töövahendid

Noorsootöötaja peamised töövahendid on kontoritarbed ja –tehnika, ning erivahendid vastavalt töö spetsiifikale (nt spordi-, matka-, muusika-, kunsti-, IT-jm vahendid).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused: võimed ja iseloomujooned

Töös noorsootöötajana on olulised empaatiavõime, sallivus ja avatus, loovus ja algatusvõime, vastutustunne, stressitaluvus, enesekehtestamine ning koostöövalmidus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on 4. taseme noorsootöötajal keskharidus, töö käigus omandatud kutseoskused ning läbitud erialane koolitus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootöötaja, ringijuht, huvijuht, laagrikasvatataja, noorteinfo spetsialist, huvihariduse spetsialist jm.

A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Regulatsioonid noorsootöötajana töötamiseks (piirang lastega töötamiseks, nõuded laagrikasvatatajale jne) on toodud noorsootöö seaduses ja Eesti Vabariigi lastekaitse seaduses.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1. Kutse struktuur

Noorsootöötaja, tase 4 kutse moodustub seitsmest kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.6 ja B.2.7 (läbiv kompetents) tõendamine.

Laagrikasvatataja, tase 4 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.5 ja B.2.7 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Noorsootöö korraldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) uurib noorte arenguvajadusi, suheldes nendega kohapeal ja kogudes tagasisidet; arvestab saadud infot igapäevase töö kavandamisel;
- 2) planeerib mitteformaalset õpet vastavalt tegevuskavale, arvestades noorte vanust, sotsiaalseid, psühholoogilisi ja füüsilisi eripärasid, ressursside võimalusi, ohutusnõudeid /turvalisust jms;
- 3) korraldab ja juhendab mitteformaalse õppe mitmekesiseid tegevusi (nt avatud noorsootöö erinevad vormid, laagrid, malevad, huviringid) vastavalt tegevuskavale;
- 4) informeerib ja kaasab noori erinevatesse noorsootöö keskkondadesse (nii füüsilisse kui virtuaalsesse), rakendades mitmesuguseid meetodeid;

- 5) kaasab noori tegevuste planeerimisse ja elluviimisse, kasutades sobivaid meetodeid; märkab ja kaasab vähemate võimalustega, sh erivajadustega noori, arvestades nende vajadusi ja kohandades tingimused nende vajadustele vastavaks; vajaduse korral küsib nõu ja/või teeb koostööd teiste spetsialistidega;
- 6) tutvustab noortele erinevaid osalusvorme (nt osaluskogud, noorteühendused, õpilasesindused, projektipõhine ja vabatahtlik tegevus), arvestades noorte huvisid, olemasolevaid võimalusi ja konteksti, kaasates spetsialiste; motiveerib noori neis osalema;
- 7) tutvustab noortele aktiivse osaluse põhimõtteid ja omaalgatuse võimalusi, arvestades noorte huvisid ja konteksti ja motiveerides neid, kaasates erinevaid spetsialiste; toetab noorte omaalgatust, suunates noori sobiva spetsialisti juurde ning aidates võimaluste piires nende koostööle kaasa;
- 8) tutvustab noortele eestvedamise ja ettevõtlikkuse põhimõtteid ja võimalusi, arvestades noorte huvisid ja konteksti ja motiveerides neid, kaasates erinevaid spetsialiste; toetab noorte ettevõtlikkust, suunates neid vajaduse korral sobiva spetsialisti juurde;
- 9) tutvustab keskkonnasäästliku ja tervisliku eluviisi (sh seksuaalkasvatuse, sõltuvus- ja teiste riskikäitumiste ennetamise) põhimõtteid ja võimalusi, kasutades olemasolevaid õppematerjale; rakendab neid oma tegevustes, seades koos noortega reegleid, näidates isiklikku eeskjuu jms; märkab riskikäitumist ja vajaduse korral suunab noore spetsialistide juurde; toetab temaatiliste tegevuste jms korraldamist;
- 10) toetab õiguskuulekate hoiakute kujunemist ja osaleb õigusrikkumiste ennetustegevuste korraldamises, suunates noori sobivate tegevuste ja info juurde ning olles noortele oma käitumise ja suhtumisega heaks eeskujuks; hoiab end kursis ennetusvaldkonna informatsiooniga ning reageerib olukordadele asjakohaselt, tehes koostööd spetsialistidega;
- 11) osaleb kultuuridevahelises õppes ja toetab seda, luues ise positiivset eeskjuu kultuuridevahelises suhtlemises ja koostöös;
- 12) kogub noortelt tagasisidet nende õpitulemuste/soorituste kohta, valides meetodi kontekstist sõltuvalt; avaldab tunnustust noortele nende hea soorituse eest, tuginedes mitteformaalse õppe eesmärkidele.

Teadmised:

- 1) kasvatusteaduste põhimõtted ja suunised; noorte ealised, emotsionaalsed ja käitumuslikud iseärasused.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.2 Noorteinfo vahendamine ja noorte nõustamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) edastab otse või erinevate infokanalite kaudu noortele teavet lähtuvalt noorte vajadustest ja huvidest, suunates huvitatud noori täiendava info või vastavat infot haldava spetsialisti juurde;
- 2) abistab noorteinfo ürituste ja koolituste korraldajat vastavate tegevuste korraldamisel, täites etteantud korraldusi;
- 3) hoiab end kursis erinevate infoteenustega, suunab noori iseseisvalt infot leidma ja kasutama ning spetsialisti juurde;
- 4) märkab abi vajavat noort ning aitab lahendust leida, tehes koostööd spetsialistiga.

Teadmised:

- 1) virtuaalne noorsootöö;
- 2) nõustamise algteadmised.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.3 Administreerimine ja juhtimine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) teostab lihtsamaid asjaajamistoiminguid, lähtudes organisatsiooni sisekorra-eeskirjast ja teistest ettekirjutistest; koostab oma tegevuste kohta kavasad ja aruandeid vastavalt organisatsiooni vajadustele ja nõudmistele;
- 2) osaleb võimalusel projekti tegevuste elluviimisel, olles kaasatud organisatsiooni projekti(de) tegevustesse;
- 3) abistab korraldamisel või korraldab ise arendavaid tegevusi (nt huvitegevust, laagreid, malevaid), lähtudes oma töös tegevuskavast; kogub osalejatelt tagasisidet, teeb kokkuvõtteid ja edastab need juhendajale;
- 4) teadvustab oma vastutusalas olevate tegevuste tulemusnäitajaid ning korraldab oma tegevusi neid arvestades; analüüsib oma töö tulemusi, küsides tagasisidet sihtrühmalt ja/või kolleegidelt ning tehes eneseanalüüsi; leiab võimalused tulemuste parendamiseks enesetäienduse kaudu, koostöös kolleegidega jne.

Teadmised:

- 1) projektijuhtimise alused;
- 2) meeskonnatöö alused.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.4 Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) selgitab avalikkusele oma tööd ja selle aluseks olevaid väärtusi, kasutades selles erinevaid võimalusi (avalikud sündmused, artiklid, pressiteated, koosolekud, sotsiaalvõrgustikud jne);
- 2) hoiab end kursis noorsootöö osapoolte ja valdkonnasiseste koostöövõimalustega ning teeb koostööd vastavalt oma tegevuse eesmärkidele;
- 3) osaleb vastavalt juhiste kohtumistel teiste valdkondade spetsialistidega, jagab noortelt tulnud informatsiooni nende vajaduste ja huvide kohta, järgides konfidentsiaalsuse nõudeid.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.5 Turvalise keskkonna tagamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) korraldab oma töö noortega turvalises keskkonnas (seda eelnevalt kontrollides), järgides ohutusnõudeid ning ohuolukordades reageerib asjakohaselt ja/või pöördub vastavate isikute/ametite poole; tutvustab noortele ohutusnõudeid ja jälgib nende täitmist;

- 2) osaleb juhendamisel ohutusalase ennetustegevuse korraldamises, arvestades noorte tervise põhilisi riskitegureid;
- 3) vajaduse korral on läbinud esmaabikoolituse ning tegutseb kriisiolukorras vastavalt töökorraldusreeglitele ja olukorrale; annab esmaabi vastavalt oma pädevusele; pöördu abisaamiseks vastavate inimeste või instantside poole;
- 4) tagab turvalise keskkonna, pannes noortega koos paika vastavad reeglid ning järgides neid; loob noortele tingimused usalduslike suhete tekkeks ja arenemiseks, valides suhtlemiseks sobiva viisi.

Teadmised:

- 1) tegevust puudutav seadusandlus, laagrikasvataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav;
- 2) tervisekaitsealased nõuded ja tervisekäitumise alused, sh hügieen; laagrikasvataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav;
- 3) pääste- ja ohutusnõuded.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.6 Professionaalne enesearendamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) analüüsib juhendamisel oma tööd, kasutades erinevaid eneseanalüüsi meetodeid; tegeleb eri- ja kutsealase enesetäiendusega, osaledes koolitustel, lugedes erialakirjandust, täiustades töös kasutatavaid meetodeid jne; on teadlik olemasolevatest erialavõrgustikest ning võimaluse korral osaleb nende töös;
- 2) analüüsib töö ja tegevuste sisu ning meetodeid üksi või grupis, teeb asjakohaseid ettepanekuid meetodite ajakohastamiseks; kasutab ajakohastatud meetodeid edasises töös;
- 3) hoiab oma vaimset, füüsilist ja emotsionaalset tervist, leiab sellekohast lisateavet või pöördu abisaamiseks kolleegi või spetsialistide poole; rakendab neid üldpõhimõtteid individuaalselt ning osaleb sellekohastes ühissettevõtmistes (supervisioon, kovisioon, koolitus jms).

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Noorsootöötaja, tase 4 kutset läbiv kompetents

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ning ühte võõrkeelt tasemel A2 (vt lisa 2 „Keeleoskuse hindamise skaala“);
- 2) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infotehnoloogia, AO3 – Tekstitöötlus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 3 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“);
- 3) juhendab oma töös noorsootöötaja kutse-eetikast (vt lisa 1 „Kutse-eetika noorsootöös“);
- 4) oma isikliku eeskujuga näitab sallivust erineva taustaga inimeste suhtes, suhtudes inimestesse sõbralikult ja eelarvamustevabalt ning kaasates tegevustesse kõiki noori võrdselt;

- 5) loob suhtluspartneriga kontakti, hoiab seda, annab tagasisidet, lahendab tekkinud suhtlusprobleeme, käitudes viisakalt ja teistega arvestavalt, arvestades sh partneri suhtlemisstiili; täiendab enda suhtlemis- ja probleemide lahendamise oskusi; kasutab erinevaid suhtlemiskanaleid ja -vahendeid;
- 6) planeerib oma tööd lühi- ja pikaajaliselt, seades vastavad eesmärgid lähtuvalt noorte vajadustest ja huvidest ning arvestades organisatsiooni tööpõhimõtteid, võimalusi ja vajadusi; jälgib oma plaani täitmist, koostades kokkuvõtteid, aruandeid vms; korrigeerib plaane ja kooskõlastab muudatused asjasse puutuvate kolleegidega;
- 7) võimaldab noortel ise otsustada tegevuste valikute jms neisse puutuva osas, märkab noorte initsiatiivi ja innustab neid oma ideid ellu viima, jagades ise informatsiooni või suunates neid vajaliku ressursi juurde ja/või kaasates noori vabatahtlikku tegevusse;
- 8) rakendab oma töö planeerimisel ja elluviimisel noorsootöö aluseid ;
- 9) järgib noorsootöö aluseks olevaid väärtusi, olles oma tegevuse ja käitumisega eeskujuks.

Teadmised:

- 1) noorsootöö alused Eestis ja Euroopa Liidus (seadusandlus, strateegilised dokumendid, põhimõtted, väärtused, kujunemislugu).

Hindamismeetod(id): Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa

ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutse andja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-21112012-2.1/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Triino Lest, Eesti Huvijuhtide Liit Epp Reedik, Eesti Noorsootöö Keskus Andres Kask, Huvikeskuste Juhtide Kogu HAKK Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootöötajate Ühendus Edgar Schlümmer, Eesti Noorsootöö Keskus Riina Vaap, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Ülly Enn, Euroopa Noored Eesti büroo, SA Archimedes
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	21.11.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni (kuupäev)	20.11.2017
7. Kutsestandardi versiooni number (1-n)	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	34 (Õigus-, sotsiaal- ja kultuuri- jms alade töötajad)
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles Youth worker

C.3 Lisad

Lisa 1 Kutse-eesitika noorsootöös

Lisa 2 Keeleoskuse hindamise skaala

Lisa 3 Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid

KUTSESTANDARD

Noorsootõtaja, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootõtaja, tase 6	6

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagrikasvataja, tase 6	6
Laagri juhataja, tase 6	6

A-osa

TÖÖ KIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Noorsootöötaja, tase 6 tegeleb praktilise noorsootöö korraldamise ning noorsootöö organisatsioonide ja/või asutuste juhtimisega.

6. taseme noorsootöötaja töö sisu on individuaalne töö noore ja noortegruppidega, mitteformaalse õppe tegevustesse kaasamine ja tingimuste loomine noore omaalgatuse ning vastutuse arenguks. Ta loob usaldusliku suhte ja teeb koostööd noorte, nende vanemate, teiste huvi- ja sidusgruppide ning valdkondade spetsialistidega. Noorsootöötaja, tase 6 arendab noortevaldkonda ja tööd oma organisatsioonis koostöös oma kolleegidega.

6. taseme noorsootöötaja juhendab teisi noorsootöötajaid, vabatahtlikke, praktikante jt ning osaleb võrgustiku töös.

Noorsootöö kutsealal on ka noorsootöötaja, tase 4 ja noorsootöötaja, tase 7 kutsed. 4. taseme noorsootöötaja tegeleb praktilise noorsootöö korraldamisega, mis võib toimuda ka kõrgema taseme noorsootöötaja juhendamisel.

7. taseme noorsootöötaja arendab noortevaldkonda kohalikul ja riiklikul tasandil, juhib noorsootöö asutusi, organisatsioone ja erialavõrgustikke ning juhendab teiste noorsootöötajate tööd.

Noorsootöötaja lähtub oma töös noorsootöö põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtgrupist, noorsootöö tegemise kohast ja situatsioonist. Noorsootöötaja on teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, oskab hinnata noore olukorda ja vajadusi, valida ja rakendada sobivaid meetodeid ning analüüsida tehtud töö mõjusust.

A.2 Töösad

6. taseme noorsootöötaja kutse koosneb järgmistest töösadest ja -ülesannetest:

A.2.1. Noorsootöö korraldamine

- 2.1.1 Noorte arenguvajaduste (sh mitteformaalsete õpieesmärkide) ja tugevuste/võimete kaardistamine
- 2.1.2 Mitteformaalset õpet toetavate tegevuste kavandamine
- 2.1.3 Noorte mitteformaalset õpet toetavate mitmekesiste tegevuste juhendamine ja selleks tingimuste loomine
- 2.1.4 Noorsootöö keskkondade, meetodite ja IKT-vahendite kasutamine, mitmekesistamine ja arendamine
- 2.1.5 Noorte kaasamine (sh vähemate võimaluste ja erivajadustega noored)
- 2.1.6 Osalusmotivatsiooni ja -harjumuste kujundamine

- 2.1.7 Omaalgatuse toetamine ja võimaluste loomine nende elluviimiseks
- 2.1.8 Eestvedamise, ettevõtlikkuse julgustamine
- 2.1.9 Tervisekäitumise ja keskkonnasäästliku eluviisi toetamine
- 2.1.10 Õigusrikkumiste ennetamine, õiguskuuleka käitumise kujundamine
- 2.1.11 Kultuuridevahelises õppes osalemine, selle toetamine ja arendamine
- 2.1.12 Kogetu ja saavutatu hindamine koos noortega, tagasiside andmine, eneseanalüüsi juhendamine
- A.2.2. Noorteinfo vahendamine ja noorte nõustamine
  - 2.2.1 Noorte infovajaduse kaardistamine
  - 2.2.2 Informatsiooni kogumine, süstematiseerimine
  - 2.2.3 Noorteinfo teenuse korraldamine, teabe edastamine
  - 2.2.4 Noorteinfo ürituste ja koolituste korraldamine
  - 2.2.5 Inforessurside (sh tehnoloogiliste, kultuuriliste, hariduslike) kasutama õpetamine
  - 2.2.6 Esmane nõustamine, edasisuunamine, tagasiside andmine (noorele, vanemale, koolile jne)
- A.2.3. Administreerimine ja juhtimine
  - 2.3.1 Administratiivse töö tegemine/põhitegevuste administreerimine
  - 2.3.2 Teadmistepõhine juhtimine ja motiveerimine, tagasiside korraldamine
  - 2.3.3 Projektide ja nende tegevuste planeerimine, juhtimine, teostamine, analüüs
  - 2.3.4 Ürituste, huvihariduse ja -tegevuste, laagrite, malevate jne korraldamine
  - 2.3.5 Strateegiline planeerimine (tegevuste eesmärkide saavutamise hindamine ja uute tegevuste algatamine)
  - 2.3.6 Töö tulemuse hindamine ja parendamine
- A.2.4. Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega
  - 2.4.1 Suhtlemine avalikkusega, sh noorsootöö tegevuste ja väärtuste tutvustamine
  - 2.4.2 Noorsootöö valdkonnasisene koostöö
  - 2.4.3 Koostöö teiste valdkondade spetsialistidega, vanemate ja huvigruppidega
- A.2.5. Turvalise keskkonna tagamine
  - 2.5.1 Riskitegurite hindamine ja maandamine
  - 2.5.2 Ohutusnõuete järgimine
  - 2.5.3 Ennetustegevuse teostamine
  - 2.5.4 Tegutsemine kriisilukorras
  - 2.5.5 Turvalise keskkonna tagamine ja vastava käitumise kujundamine noortes
- A.2.6. Noortevaldkonna arendamine
  - 2.6.1 Noortepoliitika arendamine
  - 2.6.2 Noorteuuringute ja trendide järjepidev jälgimine ja järgimine
  - 2.6.3 Noorsootöö valdkonda reguleerivate õigusaktide ja strateegiate tundmine, oma tööga seostamine ning nende rakendamine
  - 2.6.4 Eakohaste ja mitmekesiste valikuvõimaluste loomine ja pakkumine tegutsemiseks
  - 2.6.5 Noorte kaasamine tegevuste planeerimisse, teostamisse ja hindamisse, sh mitteorganiseerunud noorte esindatuseks riiklikul, maakondlikul ja kohalikul tasandil
  - 2.6.6 Noorsootöö koordineerimine KOV, maakondlikul või riiklikul tasandil

2.6.7 Osalemine kohalikes, üleriigilistes ja/või rahvusvahelistes töögruppides

A.2.7. Professionaalne enesearendamine

2.7.1 Eri- ja kutsealane enesetäiendamine

2.7.2 Töö ja tegevuste sisu ning meetodite ajakohastamine

2.7.3 Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine

Noorsootöötaja, tase 6 kutse sisaldab järgmisi osakutseid:

Laagrikasvataja, tase 6, mis moodustub tööosadest A.2.1 ja A.2.5.

Laagri juhataja, tase 6, mis moodustub tööosadest A.2.1, A.2.3 ja A.2.5.

A.3 Töökeskkond ja töö eripära

6. taseme noorsootöötaja tööaeg on kokkuleppeline, sõltudes asutuse või organisatsiooni töökorraldusest; sageli toimub töö õhtustel aegadel ja nädalavahetustel.

Tema töö nõuab paindlikkust, kiiret kohanemist, erinevate sihtrühmadega suhtlemist, esineb töötamist nii ruumis kui ka välitingimustes. Töö iseloomust tulenevalt võib esineda töölähetusi.

6. taseme noorsootöötaja töötab kohaliku omavalitsuse asutuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, sh valla- või linnavalitsuses, üldhariduskoolis, huvikoolis, noortekeskuses, noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuses, noorteühingus, noortelaagris, kirikus, raamatukogus, kultuuri- ja spordiasutuses jms.

A.4 Töövahendid

Noorsootöötaja peamised töövahendid on kontoritarbed, ja -tehnika ning erivahendid vastavalt töö spetsiifikale (nt spordi-, matka-, muusika-, kunsti-, IT-jm vahendid).

A.5 Töökõs vajalikud isikuomadused: võimed ja iseloomujooned

Töös noorsootöötajana on olulised empaatiavõime, sallivus ja avatus, loovus ja algatusvõime, vastutustunne, stressitaluvus, enesekehtestamine ning koostöövalmidus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on 6. taseme noorsootöötajal rakenduskõrgharidus või bakalaureusekraad, läbitud erialane kooolitus ning tal on töö käigus omandatud kutseoskused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootöötaja, noortekeskuse juhataja, noorsootöö spetsialist, huvijuht, ringijuht, laagrikasvataja, laagri juhataja, noorteinfo spetsialist, huvihariduse spetsialist jm.

A.8 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Regulaatsioonid noorsootöötajana töötamiseks (piirang lastega töötamiseks, nõuded laagrikasvatajale, laagri juhatajale jne) on toodud noorsootöö seaduses ja Eesti Vabariigi lastekaitse seaduses.

B-osa

KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1. Kutse struktuur

Noorsootöötaja, tase 6 kutse moodustub kaheksast kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.7 ja B.2.8 (läbiv kompetents) tõendamine.

Laagrikasvataja, tase 6 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.5 ja B.2.8 tõendamine.

Laagri juhataja, tase 6 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.3, B.2.5 ja B.2.8 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Noorsootöö korraldamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) kaardistab regulaarselt ise või juhendab madalama taseme noorsootöötajat noorte arenguvajaduste ja õpieesmärkide selgitamisel, lähtudes noorte vajadustest ja organisatsiooni arengukavast; vastavalt piirkondliku kaardistuse tulemustele saab tagasisidet ning arvestab sellega tegevuskava planeerimisel ja õpieesmärkide seadmisel;
- 2) koordineerib erinevate mitteformaalse õppe tegevusi vastavalt organisatsiooni arengukavale; jälgib regulaarselt õpieesmärkide täitmist mitteformaalsetes tegevustes vastavalt kinnitatud tegevuskavale;
- 3) algatab, viib ellu ja koordineerib mitteformaalse õppe tegevusi (nt avatud noorsootöö erinevad vormid, laagrid, malevad, huviringid, koolitused) ja algatusi, mis arendavad noorte võimeid ja huve, arvestades noorte vajadusi, soove, organisatsiooni arengukava ja kinnitatud tegevuskava ning kaasates noori, kolleege ja teisi partnereid;
- 4) kasutab noorte tervikliku arengu toetamiseks ja noorte õpieesmärkide elluviimiseks erinevaid meetodeid, varieerib ja arendab keskkondi ning meetodeid, arvestades kinnitatud tegevuskava;
- 5) kaasab noori (sh vähemate võimaluste ja/või erivajadustega noori), rakendades erinevaid meetodeid; kaardistab nende vajadused/huvid, analüüsib neid ning teeb kokkuvõtteid, millest lähtuvalt planeerib koos noortega tegevusi ja toetab nende elluviimist sobival moel, järgides organisatsiooni põhimõtteid; motiveerib ja julgustab noori tegutsema, märkab ja tunnustab nende edusamme; vajaduse korral kaasab spetsialiste või suunab sobivatesse programmidesse tulenevalt noore huvist või (eri)vajadustest, kohandades tingimused nende vajadustele vastavaks;
- 6) tutvustab noortele erinevaid osalusvorme (nt osaluskogud, noorteühendused, õpilasesindused, projektipõhine ja vabatahtlik tegevus), arvestades noorte huvisid, olemasolevaid võimalusi ja konteksti, kaasates vajaduse korral spetsialiste; motiveerib noori neis osalema; toetab noori osaluskogude loomisel ja jätkusuutliku tegevuse arendamisel, valides meetodi vastavalt olukorrale/kontekstile;

- 7) tutvustab noortele aktiivse osaluse põhimõtteid ja omaalgatuse võimalusi, kaasates vajaduse korral täiendavaid spetsialiste; motiveerib noori omaalgatuslikeks ettevõtmisteks, arvestades seejuures noorte vajadusi, huvisid ja konteksti; toetab noorte omaalgatust, suunates ja juhendades neid ideede elluviimisel sobival moel;
- 8) tutvustab noortele eestvedamise ja ettevõtlikkuse põhimõtteid ja võimalusi, kaasates vajaduse korral täiendavaid spetsialiste; motiveerib noori eestvedamisele ja/või ettevõtlusele, arvestades noorte vajadusi, huvisid ja võimalusi; toetab noore liidriks kujunemist ja ettevõtlikkust, suunates ja juhendades neid oma ideede elluviimisel sobival moel;
- 9) tutvustab keskkonnasäästliku ja tervisliku eluviisi (sh seksuaalkasvatuse, sõltuvus- ja teiste riskikäitumiste ennetamise) põhimõtteid ja võimalusi ning aitab noortel teadvustada nende olulisust, näidates ka isiklikku eeskujut; kasutades olemasolevaid õppematerjale, korraldab koolitusi jne; aitab arendada keskkonnasäästlikku ja tervislikku keskkonda, tegutsedes ressursisäästlikult; märkab riskikäitumist ja reageerib sellele asjakohaselt, kaasates vajaduse korral spetsialiste; algatab ja toetab temaatiliste tegevuste jms korraldamist;
- 10) osaleb, kavandab ja koordineerib seadusekuulekate hoiakute kujunemist ja õigusrikkumiste ennetustegevuste korraldamist koostöös noorte ja spetsialistide võrgustikuga; hoiab end kursis ennetusvaldkonna informatsiooniga ning reageerib olukordadele asjakohaselt, tehes vajadusel koostööd spetsialistidega; koondab ja analüüsib tegevuste tulemusi ja teeb tõendus põhiseid ettepanekuid ennetustegevuste planeerimiseks;
- 11) korraldab kultuuridevahelist õpet, kasutades erinevaid meetodeid ja koostöövõrgustikku, tutvustades nii oma kui ka teiste kultuuride sarnasusi, traditsioone ning kultuuri mõju identiteedi kujunemisel; vajaduse korral on saatjaks rahvusvahelistes noorteprojektides ja õppereisidel, valmistades noori ette uue kultuuriga tutvumiseks ja toetades nende kohanemist ning õppimist, tuginedes kultuuridevahelise õppimise kontseptsioonile;
- 12) aitab noortel mõtestada kogutut ja saavutatut, esitades suunavaid küsimusi, valmistades ette analüüsivorme/meetodeid ning tutvustades eneseanalüüsi võimaldavaid meetodeid ja keskkondi; annab konstruktiivset tagasisidet ja avaldab tunnustust, lähtudes seatud õpieesmärkidest.

Teadmised:

- 1) kasvatusteaduste põhimõtted ja suunised;
- 2) noorte ealised, emotsionaalsed ja käitumuslikud iseärasused;
- 3) noortevaldkonna seadusandlus.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.2 Noortefo info vahendamine ja noorte nõustamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) kaardistab noorte info vajaduse (vajadused, huvid, edastamise ja vahendamise viisid, aeg jm), kogudes tagasisidet noortelt, kasutades sobivaid meetodeid; teeb koostööd vastavate alade spetsialistidega;
- 2) lähtuvalt noorte info vajadusest kogub vastavat infot, kasutades erinevaid meetodeid ja usaldusväärseid ja kontrollitud allikaid, kaasajastab infot regulaarselt; süstematiseerib infot, arvestades noorte info vajaduse prioriteetide/ kategooriatega ning noorte vanuse, haridustaseme, kultuuritausta, keelekasutuse jm-ga;

- 3) korraldab noorteinfo teenust, arvestades noorte vajadusi, võimalusi ning lähtub oma töös noorteinfo teenusstandardist ja ERYICA (*European Youth Information and Counselling Agency*) noorteinfo vahendamise põhimõtetest; edastab usaldusväärset ja süstematiseeritud infot nii otse kui erinevate infokanalite kaudu (ajakirjandus, televisioon, raadio, internetipõhised kanalid jne); teeb koostööd teiste noorteinfot pakkuvate organisatsioonidega, osaledes võrgustike töös ja vahetades nendega infot;
- 4) korraldab noorteinfo üritusi (loenguid, infopäevi koolides, messidel jne) ja koolitusi, leides koha, valmistades ette materjalid ja programmid, arvestades noorte vajadusi ja huve, kaasates sobivaid spetsialiste;
- 5) õpetab noori sobivate meetoditega erinevaid infokanaleid ja -ressursse kasutama, kaasates vajaduse korral erialaspetsialiste;
- 6) tegeleb noore esmase nõustamisega, leiab lahenduse või suunab erialaspetsialisti juurde; teeb juhtumite osas koostööd teiste noorsootöötajate, lapsevanemate, kooli, lastekaitse jms-ga, andes infot ja/või tagasisidet, järgides konfidentsiaalsuse nõudeid.

Teadmised:

- 1) virtuaalne noorsootöö;
- 2) nõustamine.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.3 Administreerimine ja juhtimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) planeerib oma ülesannetega seotud tegevuseelarvet vastavalt organisatsiooni tegevuskavale ja/või sõlmitud lepingutele ja järgib kinnitatud eelarvet; koostab tegevus- ja kuluaruandeid vastavalt organisatsiooni vajadustele ja nõudmistele; korraldab vajalikke asjaajamistingimusi, lähtudes organisatsiooni sisekorraeskirjast ja teistest ettekirjutustest;
- 2) annab tagasisidet noortele, lapsevanematele, kolleegidele, koostööpartneritele, juhtkonnale jne vastavalt küsitule või lähtudes organisatsiooni vajadustest; küsib tagasisidet noortelt, kolleegidelt, koostööpartneritelt, juhtkonnalt oma tegevuste parendamiseks, lähtudes organisatsiooni arengukavast; hoiab end kursis ja arvestab töö seisukohalt olulise taustainfoga;
- 3) algatab projekte või osaleb projektide planeerimisel, tehes koostööd kolleegide, finantseerijate ja huvigruppidega ning kaasates noori; korraldab projektitegevuste elluviimist, lähtudes projekti eesmärkidest ja kinnitatud tegevuskavast; osaleb projekti aruande ja analüüsi koostamises, lähtudes projekti rahastaja ja organisatsiooni nõudmistest;
- 4) planeerib ja korraldab tegevusi (sündmusi, laagreid jm); kogub erinevatelt siht-rühmadelt infot, analüüsib seda, tutvustab kolleegidele ja arvestab sellega edasise töö planeerimisel; teeb algatusettepanekuid tegevuste parendamiseks ja arendamiseks; otsib koostööpartnereid;
- 5) osaleb strateegilises planeerimises, mille käigus jälgib ning täidab organisatsiooni arengukava ja strateegiaid oma töövaldkonna piires, hindab ja analüüsib tulemusi ning teeb ettepanekuid oma valdkonna tegevuskava muutmiseks/ uuendamiseks;
- 6) teadvustab ja sõnastab oma vastutusallas olevate tegevuste tulemusnäitajaid ning kavandab tegevusi neid arvestades; rakendades erinevaid meetodeid, uurib erinevate sidus- ja sihtgruppide tagasisidet ja analüüsib saadud tulemusi

ning planeerib vastavaid parendustegevusi; on teadlik olulisematest noorsootöö kvaliteedialastest suundumustest, uuringutest ja tugimaterjalidest kohalikul ja üleriigilisel tasandil.

Teadmised:

- 1) juhtimise (sh projektijuhtimise) ja organisatsioonikäitumise põhimõtted;
- 2) ühiskonna toimimise põhimõtted (Eesti, Euroopa ja maailma kultuuriruum, riigikorralduse ja säästva arengu põhimõtted jne).

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.4 Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) tutvustab avalikkusele oma organisatsiooni noorsootöö tegevusi ja väärtusi, kasutades selleks mitmesuguseid võimalusi (artiklid, pressiteated, koosolekud, sotsiaalvõrgustikud jne);
- 2) teeb koostööd noorsootöö valdkonna erinevate osapooltega ning vajaduse korral loob uusi koostöövorme, suurendades seeläbi valdkonna sidusust;
- 3) teeb koostööd lastevanemate, haridus- ja sotsiaalasutuste ja teiste valdkondade osapooltega ning vajaduse korral loob uusi koostöövorme, suurendades seeläbi noortevaldkonna lõimitust teiste valdkondadega.

Teadmised:

- 1) noortevaldkonna institutsionaalne korraldus, sh noortevaldkonna katusorganisatsioonid.
- 2) kommunikatsiooni (sh avaliku esinemise) alused.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.5 Turvalise keskkonna tagamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) osaleb riskitegurite hindamisel, analüüsil ja maandamisel vastavalt organisatsioonis kehtestatud korrale; pöördub riskitegurite ilmnemisel lahenduste leidmiseks vastavate ametkondade/isikute poole, arvestades organisatsiooni regulatsioone;
- 2) korraldab oma töö noortega turvalises keskkonnas, järgides ohutusnõudeid; ohuolukordades reageerib asjakohaselt ja/või pöördub vastavate isikute/ametite poole; tutvustab nõudeid kolleegidele ja vajadusel noortele ning lapsevanematele; nõuete mittetäitmise või vastavusest erinemise korral korraldab nõuetekohaste tingimuste täitmise vms;
- 3) algatab ja korraldab ohutuslaseid ennetustegevusi (nt projekte, programme, õppusi, ühekordset tegevust), võimaluse korral kaasates sobivaid partnereid, teeb kokkuvõtteid; osaleb teiste algatatud ennetustegevuses (võrgustikus), vahendab ennetustegevusega seotud partnerite ja kolleegide infot ja kontakte;
- 4) vajaduse korral on läbinud esmaabikoolituse ning tegutseb kriisiolukorras vastavalt töökorraldusreeglitele ja olukorrale; annab esmaabi vastavalt oma pädevusele; vajaduse korral juhendab teisi noorsootöötajaid kriisijuhtumite lahendamisel; pöördub abi saamiseks vastavate inimeste või instantside poole;

- 5) loob noortele tingimused usalduslike suhete tekkeks ja arenemiseks, valides suhtlemiseks sobiva viisi; jälgib ja juhib/toetab suhete kujunemist, arvestades nii grupiprotsesse kui ka noore individuaalset arengut; toetab teisi noorsootöötajaid turvalise keskkonna loomisel, kasutades selleks erinevaid meetodeid.

Teadmised:

- 1) tegevust puudutav seadusandlus, laagrikasvataja või laagri juhataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav;
- 2) tervisekaitsealased nõuded ja tervisekäitumise alused, sh hügieeni laagrikasvataja ja laagri juhataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav;
- 3) pääste- ja ohutusalsed nõuded.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.6 Noortevaldkonna arendamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) hoiab end kursis noortepoliitika arengutega kohalikul ja riiklikul tasandil ning seostab nendega oma töövaldkonna arenguid, kavandades ja viies ellu noortepoliitika prioriteetidega kooskõlalisi tegevusi oma töövaldkonnas/organisatsioonis; teeb koostööd partneritega noorsootöö sidusvaldkondadest (formaalharidus, sotsiaalhoolekanne, tervishoid jms) erinevate algatuste, projektide ja programmide raames; motiveerib ja kaasab noori noortepoliitiliste otsuste kujundamisel osalema läbi asjakohaste sündmuste korraldamise, toetamise jms;
- 2) hoiab end kursis noorteseire ja noortevaldkonna uuringutega ning neis ilmnevate trendidega, osaledes vastavasisulistes koolitus- ja infotegevustes ning tutvudes uuringutega omal käel; arvestab omandatud teadmisi oma igapäevatöö planeerimisel ja elluviimisel;
- 3) hoiab end kursis riiklike noorsootöö valdkonda reguleerivate alusdokumentidega (nt õigusaktid, strateegia) ning nendele vastavalt kujundab oma töövaldkonna arenguid, kavandades ja viies ellu nendega kooskõlalisi tegevusi oma töövaldkonnas/organisatsioonis; võimaluse korral osaleb ja/või koordineerib noorsootöö valdkonda reguleerivate strateegiate jm tugidokumentide väljatöötamist oma vastutusala piires;
- 4) loob noortele eakohaseid ja mitmekesiseid võimalusi arenemiseks/tegutsemiseks vastavalt organisatsioonis kehtestatud korrale ja võimalustele, koostades tegevuskava ning leides juhendajad, leiab lisaressursse; toetab noorte organiseerumist ühingutesse, õpilasesindusse, noortekogusse jne, valides sobivaid meetodeid, leides noortele võimalusi eneseteostamiseks, oma arvamuse kuuldavakstegemiseks ning olles neile toeks;
- 5) kaasab noori ja teisi sihtrühmi läbi uuringute, võrgustikutöö, ümarlaudade, koosolekute jt meetodite ning arvestab tegevuskavade ja/või tööplaanide loomisel noorte soovide, huvide ning arenguvajadustega; kaasab noori ja võimalusel koostöövõrgustikku tegevuste elluviimisel ning hilisemal analüüsimisel, millele järgneb uute tegevuste planeerimine;
- 6) aitab KOV, maakondliku või riikliku tasandi noorsootöötajat või organisatsiooni uuringute, seminaride jm vajalike tegevuste korraldamisel, olles koostööpartner vajalikule noorsootööd koordineerivale instantsile; võimaluse korral korraldab/koordineerib mitmesuguste tegevuste kaudu noorsootööd väljaspool oma organisatsiooni;
- 7) osaleb kohalike, võimalusel üleriigiliste ja/või rahvusvaheliste noorsootööd arendavate töögruppide tegevustes, täites töögrupi tööst tulenevaid ülesandeid; moodustab vajadusel tööühmi oma organisatsioonis ja koordineerib nende tööd.

Teadmised:

- 1) noortevaldkonna, sh noortepoliitika ja noorsootöö alused Eesti ja Euroopa Liidu tasandil;
- 2) noorsootöö sidusvaldkondade olulisemad arengusuunad.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.7 Professionaalne enesearendamine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) analüüsib iseseisvalt ja/või juhendamisel oma tööd, kasutades erinevaid eneseanalüüsi meetodeid; täiendab ennast järjepidevalt vastavalt eri- või kutseala nõuetele, õppides iseseisvalt, võimalusel ja/või vajaduse korral toetudes mentorile, osaledes täienduskursustel jne; jagab oma teadmisi teistele kolleegidele, olles neile mentoriks, viies läbi koolitusi, töötube vms; osaleb võimalusel erialavõrgustike töös;
- 2) korraldab nii individuaalset kui ka grupiviisilist tööd ja tegevuste sisu ning meetodite ajakohastamise analüüsi, sh koondab ettepanekuid, teeb järeldusi, jõuab ajakohastatud tõenduspõhiste meetoditeni ja pakub neid välja, mõeldes läbi ka meetodite kasutamise võimalused; hoiab end kursis tööd sisu puudutavate meetodite arenguga, käies võimalusel täienduskoolitustel;
- 3) tegeleb eneseanalüüsiga ja hoiab oma vaimset, füüsilist ja emotsionaalset tervist ning toetab kolleege, sh teeb vajadusel esmatasandi tööjuhendamist; teeb ettepanekuid töökeskkonna parandamiseks organisatsioonis (nt tööd juhendamiseks, superviisiooni, kovisiiooni jm rakendamiseks).

Teadmised:

- 1) noortevaldkonna uuringud;
- 2) enesearenduse võimalused.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Noorsootöötaja, tase 6 kutset läbiv kompetents

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 2 „Keeleoskuse hindamise skaala“);
- 2) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Tabelitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO6 – Esitlus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 3 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“);
- 3) juhindub oma töös noorsootöötaja kutse-eeskonnast (vt lisa 1 „Kutse-eeskonna noorsootöös“);
- 4) oma isikliku eeskujuga näitab sallivust erineva taustaga inimeste suhtes, suhtes inimestesse sõbralikult ja eelarvamustevabalt ning rakendab sobivaid meetodeid võrdsete võimaluste pakkumiseks kõigile noortele; kasvatab noortes sallivust erineva taustaga inimeste suhtes ning ennetab nende tõrjutust; teavitab noori nende õigustest ja võimalustest ja kohustustest;
- 5) loob suhtluspartneriga kontakti, hoiab seda, annab tagasisidet, lahendab tekkinud suhtlusprobleeme, kehtestab end adekvaatselt, rakendades aktiivse kuulamist

mise ja/või kehtestamise põhimõtteid ning sobivaid probleemide lahendamise meetodeid; vajaduse korral juhib delikaatselt noore või noorsootöötaja tähelepanu suhtlemisvigadele ning toetab ja juhendab nende parandamist; isikliku eeskujuga toetab madalama taseme noorsootöötajat sarnaste probleemide lahendamisel; täiendab enda suhtlemisoskuseid sobivaid võimalusi kasutades (koolitused, kirjandus jms);

- 6) planeerib oma tööd lühi- ja pikaajaliselt, seades vastavad eesmärgid lähtuvalt noorte vajadustest ja huvidest ning arvestades organisatsiooni tööpõhimõtteid, võimalusi ja vajadusi; jälgib oma plaani täitmist, koostades kokkuvõtteid, aruandeid vms; korrigeerib plaane ja kooskõlastab muudatused asjasse puutuvate kolleegidega;
- 7) julgustab ja toetab noorte osalust kodanikuühiskonna tegevustes (sh vabatahtlik tegevus), oma organisatsioonis, ühiskonnas tervikuna ning esindusdemokraatias, rakendades mitmesuguseid õppemeetodeid, jagades infot, tunnustades noorte initsiatiivi, algatades diskussioone ja debatte noorte ja otsustajate vahel jne;
- 8) hoiab end kursis noortepoliitika põhisuundade ja noorsootöö alustega, arvestades nendega oma töö planeerimisel ja elluviimisel;
- 9) järgib noorsootöö aluseks olevaid väärtusi, kaasates tegevustesse erinevaid sihtgrupe (nt erivajadusega noored, eakad, eri rahvusest inimesed, lapsevanemad) ning olles ise oma tegevuse ja käitumise eeskujuks.

Teadmised:

- 1) noortevaldkonna, sh noortepoliitika ja noorsootöö alused Eestis ja Euroopa Liidus (seadusandlus, strateegilised dokumendid, põhimõtted, väärtused, kujunemislugu).

Hindamismeetod(id): Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa

ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutseandja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-21-11-2012-2.2/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Triino Lest, Eesti Huvijuhtide Liit Epp Reedik, Eesti Noorsootöö Keskus Andres Kask, Huvikeskuste Juhtide Kogu HAKK Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootöötajate Ühendus Edgar Schlümmer, Eesti Noorsootöö Keskus Riina Vaap, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Ülly Enn, Euroopa Noored Eesti büroo, SA Archimedes
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	21.11.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni (kuupäev)	20.11.2017
7. Kutsestandardi versiooni number (1-n)	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	26 (<i>Õigus-, sotsiaal- ja kultuurivaldkonna spetsialistid</i>)
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles Youth worker

C.3 Lisad

Lisa 1 Kutse-eetika noorsootöös

Lisa 2 Keeleoskuse hindamise skaala

Lisa 3 Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid

KUTSESTANDARD

Noorsootõtaja, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootõtaja, tase 7	7

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagri juhataja, tase 7	7

A-osa

TÖÖ KIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Noorsootõtaja lähtub oma töös noorsootöö põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtgrupist, noorsootöö tegemise kohast ja situatsioonist. Noorsootõtaja on teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, oskab hinnata noore olukorda ja vajadusi, valida ja rakendada sobivaid meetodeid ning analüüsida tehtud töö mõjusust.

7. taseme noorsootõtaja arendab noortevaldkonda kohalikul ja riiklikul tasandil, juhib noorsootöö asutusi, organisatsioone ja erialavõrgustikke ning juhendab teiste noorsootõtajate tööd.

Noorsootõtaja, tase 7 töö sisu on luua tingimused ja võimalused noortevaldkonna korraldamiseks ning arendamiseks kohalikul, riiklikul ja võimaluse korral rahvusvahelisel tasandil. Ta juhendab teisi noorsootõtajaid ning loob koostöövorme nii valdkonnasiseselt kui koostöös sidusvaldkondadega ja arendab võrgustikutööd. 7. taseme noorsootõtaja töö eeldab suhtlemist laiemal avalikkusega.

Noorsootöö kutsealal on ka noorsootõtaja, tase 4 ja noorsootõtaja, tase 7 kutsed.

4. taseme noorsootõtaja tegeleb praktilise noorsootöö korraldamisega, mis võib toimuda ka kõrgema taseme noorsootõtaja juhendamisel.

6. taseme noorsootõtaja tegeleb praktilise noorsootöö korraldamise ning noorsootöö organisatsioonide ja/või asutuste juhtimisega.

A.2 Töösad

7. taseme noorsootõtaja kutse koosneb järgmistest töösadest ja -ülesannetest:

A.2.1. Noorsootöö korraldamine

- 2.1.1 Noorte arenguvajaduste (sh mitteformaalsete õpieesmärkide) ja tugevuste/võimete kaardistamine
- 2.1.2 Mitteformaalset õpet toetavate tegevuste kavandamine
- 2.1.3 Noorte mitteformaalset õpet toetavate mitmekesiste tegevuste juhendamine ja selleks tingimuste loomine
- 2.1.4 Noorsootöö keskkondade, meetodite ja IKT-vahendite kasutamine, mitmekesistamine ja arendamine
- 2.1.5 Noorte kaasamine (sh vähemate võimaluste ja erivajadustega noored)
- 2.1.6 Osalusmotivatsiooni ja -harjumuste kujundamine
- 2.1.7 Omaalgatuse toetamine ja võimaluste loomine nende elluviimiseks
- 2.1.8 Eestvedamise, ettevõtlikkuse julgustamine

- 2.1.9 Tervisekäitumise ja keskkonnasäästliku eluviisi toetamine
- 2.1.10 Õigusrikkumiste ennetamine, õiguskuuleka käitumise kujundamine
- 2.1.11 Kultuuridevahelises õppes osalemine, selle toetamine ja arendamine
- A.2.2. Noorteinfo vahendamine ja noorte nõustamine
  - 2.2.1 Noorte infovajaduse kaardistamine
  - 2.2.2 Informatsiooni kogumine, süstematiseerimine
  - 2.2.3 Noorteinfo teenuse korraldamine, teabe edastamine
  - 2.2.4 Noorteinfo ürituste ja koolituste korraldamine
  - 2.2.5 Inforessursside (sh tehnoloogiliste, kultuuriliste, hariduslike) kasutama õpetamine
  - 2.2.6 Esmane nõustamine, edasisuunamine, tagasiside andmine (noorele, vanemale, koolile jne)
- A.2.3. Administreerimine ja juhtimine
  - 2.3.1 Administratiivse töö tegemine/põhitegevuste administreerimine
  - 2.3.2 Teadmistepõhine juhtimine ja motiveerimine, tagasiside korraldamine
  - 2.3.3 Projektide ja nende tegevuste planeerimine, juhtimine, teostamine, analüüs
  - 2.3.4 Ürituste, huvihariduse ja -tegevuste, laagrite, malevate jne korraldamine
  - 2.3.5 Strateegiline planeerimine (tegevuste eesmärkide saavutamise hindamine ja uute tegevuste algatamine)
  - 2.3.6 Töö tulemuse hindamine ja parendamine
- A.2.4. Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega
  - 2.4.1 Suhtlemine avalikkusega, sh noorsootöö tegevuste ja väärtuste tutvustamine
  - 2.4.2 Noorsootöö valdkonnasisene koostöö
  - 2.4.3 Koostöö teiste valdkondade spetsialistidega, vanemate ja huvigruppidega
- A.2.5. Turvalise keskkonna tagamine
  - 2.5.1 Riskitegurite hindamine ja maandamine
  - 2.5.2 Ohutusnõuete järgimine
  - 2.5.3 Ennetustegevuse teostamine
  - 2.5.4 Tegutsemine kriisiolukorras
- A.2.6. Noortevaldkonna arendamine
  - 2.6.1 Noortepoliitika arendamine
  - 2.6.2 Noorteuringute ja trendide järjepidev jälgimine ja järgimine
  - 2.6.3 Noorsootöö valdkonda reguleerivate õigusaktide ja strateegiate tundmine, oma tööga seostamine ning nende rakendamine
  - 2.6.4 Eakohaste ja mitmekesiste valikuvõimaluste loomine ja pakkumine tegutsemiseks
  - 2.6.5 Noorte kaasamine tegevuste planeerimisse, teostamisse ja hindamisse, sh mitteorganiseerunud noorte esindatuseks riiklikul, maakondlikul ja kohalikul tasandil
  - 2.6.6 Noorsootöö koordineerimine KOV, maakondlikul või riiklikul tasandil
  - 2.6.7 Osalemine kohalikes, üleriigilistes ja/või rahvusvahelistes töögruppides
- A.2.7. Professionaalne enesearendamine
  - 2.7.1 Eri- ja kutsealane enesetäiendamine
  - 2.7.2 Töö ja tegevuste sisu ning meetodite ajakohastamine
  - 2.7.3 Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine

Noorsootöötaja, tase 7 kutse sisaldab osakutset Laagri juhataja, tase 7, mis moodustub tööosadest A.2.1, A.2.3 ja A.2.5.

A.3 Töökeskkond ja töö eripära

7. taseme noorsootöötaja tööaeg on valdavalt fikseeritud. Võib esineda töötamist õhtustel aegadel ja nädalavahetustel.
Tema töö nõuab paindlikkust, kiiret kohanemist, erinevate sihtrühmadega suhtlemist. Töö iseloomust tulenevalt võib esineda töölähetusi.
7. taseme noorsootöötaja töötab valitsus- või riigiasutuses, kohalikus omavalitsuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, teadus-arendusasutuses, huvikoolis, noortekeskuses, noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuses, noorteühingus, noortelaagris, kultuuri- ja spordiasutuses jms.

A.4 Töövahendid

Noorsootöötaja peamised töövahendid on kontoritarbed ja –tehnika ning erivahendid vastavalt töö spetsiifikale.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused: võimed ja iseloomujooned

Töös noorsootöötajana on olulised empaatiavõime, sallivus ja avatus, loovus ja algatusvõime, vastutustunne, stressitaluvus, enesekehtestamine, ennastjuhtivus ning koostöövalmidus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on 7. taseme noorsootöötajal magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, läbitud erialane kooolitus ning tal on töö käigus omandatud kutseoskused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootöötaja, noorsootöö peaspetsialist, noorsootöö nõunik, huvijuht, laagri juhataja, noorteinfo spetsialist, noortevaldkonna kooolitaja, noorsootööasutuse juht.

A.8 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks

Reguleerimised noorsootöötajana töötamiseks (piirang lastega töötamiseks, nõuded laagri juhatajale jne) on toodud noorsootöö seaduses ja Eesti Vabariigi lastekaitse seaduses.

B-osa

KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1. Kutse struktuur

Noorsootöötaja, tase 7 kutse moodustub kaheksast kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.7 ja B.2.8 (läbiv kompetents) tõendamine.

Laagri juhataja, tase 7 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.3, B.2.5 ja B.2.8 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Noorsootöö korraldamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) võrdleb ja analüüsib regulaarselt valdkonna hetkeolukorra ja arenguvajaduste kaardistusi piirkondlikul ja riiklikul tasandil; algatab noorte arenguvajaduste selgitamist, püstitades lähteülesandeid ning kaasates teisi valdkonna spetsialiste ja koostööpartnereid; esitab ja tutvustab saadud tulemusi avalikkusele, noortele, lapsevanematele, kolleegidele, koostööpartneritele jt vastavalt vajadusele ja võimalustele;
- 2) eesmärgistab mitteformaalse õppe tegevused vastavalt piirkondlikele, riiklikele ja Euroopa Liidu noortevaldkonna arengusuundadele ning noorte vajadustele; juhendab teisi noorsootöötajaid mitteformaalsete tegevuste koordineerimisel ja kavandamisel; loob tingimused mitteformaalsete tegevuste läbiviimiseks, arvestades olemasolevaid ressursse; leiab lisaressursse, pidades läbirääkimisi, otsides koostööpartnereid, algatades projekte või projektikonkursse jne;
- 3) loob tingimused noorte juhendamiseks mitteformaalses õppes oma töökontekstile vastavalt; uurib teiste noorsootöötajate arenguvajadusi ning neist lähitult loob võimalused noorsootöötajate pädevuste arendamiseks läbi tööjuhendamise, koolituste jmt;
- 4) loob tingimused erinevate keskkondade, meetodite ja IKT-vahendite kasutamiseks noore tervikliku arengu toetamiseks, lähtudes piirkondlikest, riiklikest ja rahvusvahelistest arengusuundadest, noorte vajadustest ning olemasolevatest ressursidest; tutvustab erinevaid meetodeid ja keskkondi, motiveerib noori ja kolleege neid rakendama, suunates neid oma kompetentse arendama; leiab ressursid, pidades läbirääkimisi, leides koostööpartnereid, algatades projekte või projektikonkursse;
- 5) jälgib, analüüsib ja täiustab olemasolevaid noorte (sh vähemate võimaluste ja erivajadustega noorte) kaasamist võimaldavaid programme ning loob võimalused uute programmide loomiseks ja elluviimiseks, hoides end kursis info ja vastavate meetoditega ning kaasates uute aluste/tegevuste väljatöötamise noori ja koostööpartnereid; leiab programmide algatamiseks vajalikud ressursid, kirjutades erinevaid projekte, pidades läbirääkimisi, korraldades seminare/konverentse/koolitusi jne; korraldab teavitustööd; loob tingimused vastavalt noorte erivajadustele;

- 6) loob võimalused ja tingimused noorte osaluse arendamiseks (osaluskogude, noorteühenduste, projektipõhise ja vabatahtliku tegevuse jm vormis), kaardistades olemasolevaid võimalusi ning tehes järeldusi ja ettepanekuid edasisteks arenguteks; loob võrgustiku, võttes sidusgruppidega ühendust ja luues seeläbi võimalusi nende koostöökäivitamiseks noortega, selgitades osaluse olulisust, sõlmides kokkuleppeid jne;
- 7) loob tingimused erinevateks omaalgatusvormideks ning osaleb kohalikul/maakondlikul/riigi tasandil noorte omaalgatust toetavate arengusuundade kujundamisel; on teistele noorsootöötajale koostööpartneriks, suunates ja juhendades neid kasutama olemasolevaid ressursse ning noorte omaalgatuse toetuse erinevaid võimalusi;
- 8) osaleb noorte ettevõtlikkust arendavates/toetavates võrgustikes kohalikul/maakondlikul/riigi tasandil, tehes koostööd partneritega; toetab noorte ettevõtlikkust (sh koordineerib võimalusel koostööd erinevate noorsootöö valdkondade vahel), kaasates erinevaid partnereid, leides võimalusel ressursid ja algatades konkreetseid programme/ettevõtmisi;
- 9) osaleb keskkonnasäästliku ja tervisliku eluviisi teadlikkuse tõstmiseks, kujundamiseks ja toimimiseks loodud võrgustiku töös, leides vajadusel koostööpartnerid erinevatest sidus- ja huvigruppidest; juhib tähelepanu ja teeb ettepanekuid keskkonna tervisesõbralikumaks muutmiseks ja noortes tervislike eluviiside kujundamiseks (sh seksuaalkasvatuse korraldamine, sõltuvus- ja teiste riskikäitumiste ennetamine), algatades erinevaid programme ja projekte, tehes soovitusi tegevuste läbiviimiseks jms;
- 10) loob tingimused seaduskuulekate hoiakute kujundamiseks ja õigusrikkumise ennetustegevuse koordineerimiseks, osaledes võrgustike töös või luues võrgustikke; omab ja vahendab kolleegidele, koostööpartneritele ja võimalusel avalikkusele asjakohast infot vastavalt vajadusele ja kontekstile; panustab piirkonna ennetustegevuste kaardistamisse, eesmärgistamisse ja teostamisse, kasutades erinevaid lähenemisi vastavalt võimalustele, vajadustele ja kontekstile;
- 11) tuginedes kultuuridevahelise õppimise kontseptsioonile, leiab koostööpartnerid erinevate kultuuride esindajate seast ja arendab nendega koostöövõimalusi, sõlmides nendega koostööleppeid, osaledes teiste riikide delegatsioonidega kohtumistel, algatades projekte kultuuridevahelise õppe suunamiseks, kirjutas artikleid kultuuridevahelisest koostööst noorte valdkonnas jne.

Teadmised:

- 1) kasvatusteaduste põhimõtted ja suunised;
- 2) noorte ealised, emotsionaalsed ja käitumuslikud iseärasused;
- 3) noortevaldkonna seadusandlus.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.2 Noorteinfo vahendamine ja noorte nõustamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) loob tingimused noorteinfo kaardistamiseks, püstitades lähteülesande ning korraldades vastavate uuringute tegemist ja/või tagasiside küsimist, selgitamaks välja noorte vajadused riigis/kogukonnas/organisatsioonis; loob (süsteemse) tervikpildi noorte vajadustest, analüüsides uurimuste tulemusi ning arvestades sealjuures ka võrdlevaid uurimusi (sh ka Euroopa Liidu uurimused ja statistika); tutvustab saadud tulemusi noortele, lapsevanematele, teistele noorsootöötajatele, partneritele ja avalikkusele;

- 2) korraldab informatsiooni kogumist, seades prioriteetidid, valides meetodid ja leides ressursid; korraldab infomaterjalide koostamist noortele ja/või juhendmaterjalide koostamist noorte infotöötajatele, tehes koostööd partneritega ning arvestades noorte vajadusi ja huve ning erinevaid riiklikke ja Euroopa tasandi soovitusi;
- 3) korraldab noorteinfo teenust, arvestades noorte vajadusi, võimalusi ning lähhtub oma töös noorteinfo teenusstandardist ja ERYICA (*European Youth Information and Councelling Agency*) noorteinfo vahendamise põhimõtetest; toetab noorteinfo teenuse arendamist, mis arvestab noorte vajaduste ja võimalustega ning võtab arvesse häid kogemusi teistest riikidest, kohandades neid Eesti oludele; teeb koostööd erinevate noorte jaoks vajalikku infot pakkuvate organisatsioonidega kohalikul/piirkondlikul/riiklikul tasandil, samuti üleuroopaliste organisatsioonide ja Euroopa võrgustike kaudu;
- 4) toetab ja algatab noorteinfo ürituste ja koolituste korraldamist, luues võimalused ja tingimused, arvestades noorte vajadusi ja huve, leides ressursid ning koostööpartnerid;
- 5) loob võimalused infokanalite ja -ressursside kasutamiseks ja kasutama õpetamiseks, leides vajalikud vahendid; hoiab end kursis uuendustega infoteeninduse vallas ja noorteinfo töös; teeb igakülgset koostööd rahvusvaheliste ja/või riiklike organisatsioonide/partnerite jt;
- 6) koordineerib ja toetab erialaspetsialistide koostöövõrgustiku tööd, leides ressursse (sh vajalikke koolitusi), kaasates partnereid, sõlmides kokkuleppeid jms.

Teadmised:

- 1) virtuaalne noorsootöö;
- 2) nõustamine.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.3 Administreerimine ja juhtimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) valmistab ette ja sõlmib lepinguid, lähtudes organisatsiooni arengukavast; korraldab organisatsiooni administratiivset tööd, koostades ettekirjutusi ja järgides Eesti Vabariigi seadusi, eetilisi põhimõtteid jt dokumente; koostab ja/või kontrollib tegevus- ja kuluaruandlust, lähtudes organisatsiooni tegevuskavast; korraldab vajalikke asjaajamistoiminguid, lähtudes organisatsiooni sisekorraeeskirjast jt ettekirjutustest;
- 2) teeb juhtimisotsuseid, kavandab organisatsiooni arengusuundi ja algatab ning juhib muudatusi, toetudes uuringutele ja muudele inforessurssidele; planeerib, kaasab, motiveerib inimressurssi (sh vabatahtlikke) ning annab tagasisidet, arvestades organisatsiooni alusdokumente ja koolituskava;
- 3) omab ülevaadet kohalikest/piirkondlikest/organisatsioonisisestest toimivatest projektidest, algatab projekte ja/või programme lähtuvalt organisatsiooni/piirkonna arengukavast, noorte vajadustest ja prioriteetidest; leiab ressursid, pidades läbirääkimisi võimalike rahastajatega (sh fondid, sponsorid); jälgib projekti korraldamist ja nõuetelevastavust, kontrollides tegevuskavu, aruandlust jne; korraldab projekti analüüsi ja aruande koostamise, lähtudes projekti tagasisidet (sihtrühmalt, meediast, kolleegidelt jne), kulu- ja tegevusaruandest jne; konsulteerib probleemide ilmnemisel, projekti partnerite ja projekti meeskonnaleidmisel, pidades läbirääkimisi, tehes koostööettepanekuid jne;

- 4) koondab ja analüüsib korraldajatelt ja sihtrühmalt ürituste, huvihariduse ja -tegevuse, laagrite ja malevate kohta saadud informatsiooni, annab korraldajatele tagasisidet, jälgib ja teeb vajaduse korral soovitusi tegevuskavade täiendamiseks; loob tingimused arendavate tegevuste paremaks korraldamiseks, motiveerib ja toetab korraldajaid, leides ressursid, kaasates eksperte jne; tutvustab oma organisatsiooni/piirkonna kogemusi laiemale üldsusele;
- 5) omab ülevaadet oma valdkonna ja sidusvaldkonna arengukavadest ja strateegiatest; täidab, jälgib ja analüüsib organisatsiooni/piirkonna arengukava ja strateegiate tulemusi ning teeb ettepanekuid tegevuskava muutmiseks, arvestades sidusvaldkonna strateegilisi dokumente; algatab uute arengukavade koostamist; algatab oma vastutusala töötajate / üksuste koolitusplaani koostamise;
- 6) kasutab oma töös uuringuid ja muid erialaseid materjale, mis käsitlevad tulemuste ja kvaliteedi hindamist noorsootöös ning kasutab infot rahvusvaheliste arengute kohta; juhib ja/või osaleb oma vastutusalas olevate tegevuste tulemus- ja kvaliteedinäitajate hindamise ja rakendamise parendamisel, kasutades erinevaid meetodeid ja lähenemisi ning kaasates siht- ja sidusgruppe; vajaduste ja võimaluste piires motiveerib ja toetab kolleege töö tulemuste ja kvaliteedi parendamisel.

Teadmised:

- 1) juhtimise (sh projektijuhtimise) ja organisatsioonikäitumise põhimõtted;
- 2) ühiskonna toimimise põhimõtted (Eesti, Euroopa ja maailma kultuuriruum, riigi-korralduse ja säästva arengu põhimõtted jne);
- 3) kvaliteedijuhtimise alused.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.4 Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) tutvustab regulaarselt laiemale avalikkusele noortevaldkonda, sh noorsootöö tegevusi ja väärtusi, kasutades selleks mitmesuguseid võimalusi (sõnavõttud, artiklid, pressiteated jne);
- 2) teeb koostööd noorsootöö valdkonna erinevate osapooltega ning loob uusi koostöövorme, suurendades seeläbi valdkonna sidusust; tutvustab ja selgitab teistele noorsootöötajatele ning partneritele noorsootöö valdkonna sidususe olulisust ja loob koostöö võimalusi, korraldades kohalikul, riiklikul ja võimaluse korral rahvusvahelisel tasandil koolitusi, seminare, kirjutades artikleid, osaledes võrgustike töös jne;
- 3) teeb koostööd teiste valdkondade osapooltega ning loob uusi koostöövorme, suurendades seeläbi noortevaldkonna lõimitust teiste valdkondadega; tutvustab ja selgitab teistele noorsootöötajatele ning partneritele valdkondadevahelise lõimituse olulisust ja loob koostöövõimalusi, korraldades kohalikul, riiklikul ja võimaluse korral rahvusvahelisel tasandil projekte, koolitusi, seminare, kirjutades artikleid, osaledes võrgustike töös jne.

Teadmised:

- 1) noortevaldkonna institutsionaalne korraldus, sh noortevaldkonna katusorganisatsioonid;
- 2) kommunikatsiooni (sh avaliku esinemise) alused.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

Tegevusnäitajad:

- 1) korraldab vajaduse korral riskianalüüse, lähtudes organisatsioonis kehtestatud korrast; tutvustab kollektiivile tulemusi, tagab ressursid riskitegurite maandamiseks ning korraldab selleks vajalikud tegevused;
- 2) järgib ja tutvustab kolleegidele ohutusnõudeid; korraldab järelevalve ohutusnõuete täitmise üle noorsootöö asutustes/organisatsioonides, projektides, programmides jne vastavalt organisatsioonis kehtestatud korrale; suhtleb vastavate ametitega nõuete ja tingimuste mittetäitmise vm probleemide korral; loob võimalused nõuete täitmiseks, tagades ressursid jne;
- 3) omab ülevaadet kohalikest/piirkondlikest/organisatsioonisisestest ohutusala-test ennetustegevustest ja nende tulemustest ning sellest lähtuvalt teeb ettepanekuid ennetustegevuste algatamiseks ja korraldamiseks; leiab ressursse (partnerlus, info, raha, koolitus jne) ennetustegevuse arendamiseks;
- 4) tegutseb kriisilukorras vastavalt töökorraldusreeglitele ja olukorrale; jälgib oma organisatsiooni noorsootöötajate esmaabitunnistuse kehtivust ning korraldab vajaduse korral täienduskoolitusi; korraldab esmaabivahendite olemasolu ja kättesaadavuse vastavalt organisatsioonis kehtestatud korrale; juhendab teisi noorsootöötajaid kriisijuhtumite lahendamisel; pöördub abi saamiseks vastavate inimeste või instantside poole.

Teadmised:

- 1) tegevust puudutav seadusandlus, laagrikasvataja või laagri juhataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav;
- 2) tervisekaitsealased nõuded ja tervisekäitumise alused, sh hügieen laagrikasvataja ja laagri juhataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav;
- 3) pääste- ja ohutusalased nõuded;
- 4) riskide juhtimine.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.6 Noortevaldkonna arendamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) hoiab end järjepidevalt kursis noortepoliitika arengutega riiklikul ja Euroopa Liidu tasandil, seostades ja rakendades neid ka oma töövaldkonnas ning tehes koostööd partneritega sidusvaldkondadest (formaalharidus, sotsiaaltoetamine, tervishoid jms) erinevate algatuste ja projektide raames; osaleb noortepoliitika kujundamisel vastavalt võimalustele; kaasab kolleege teemakohastesse töörühmadesse, vastavatesse sündmustesse, teavitab avalikkust jne;
- 2) hoiab end kursis riiklike ja rahvusvaheliste noorteseire ja noortevaldkonna uuringutega ning neis ilmnevate trendidega, osaledes vastavasisulistest koolitus- ja infotegevustes ning tutvudes uuringutega omal käel; algatab uuringuid noorte olukorra paremaks tundmaõppimiseks oma töövaldkonnas, rakendades erinevaid formaate (küsitlused, fookusgrupid jm) ja tehes koostööd partneritega; motiveerib teadmispõhist suhtumist kolleegide seas ja noortevaldkonnas laiemalt, tutvustades uuringuid, algatades vastavaid tugitegevusi jms;
- 3) hoiab end kursis riiklike ja Euroopa Liidu tasandi noorsootöö valdkonda reguleerivate alusdokumentidega (nt õigusaktid, resolutsioonid, strateegia) ning nendele vastavalt kujundab oma töövaldkonna arengud, kavandades ja viies ellu nendega kooskõlalisi tegevusi oma töövaldkonnas/organisatsioonis; toetab oma kolleege ennast valdkonna õigusaktide ja strateegiate jms kursis hoidma,

korraldades vastavaid info- ja koolitustegevusi jms; algatab ja/või koordineerib noorsootöö valdkonda reguleerivate strateegiatega jm tugidokumentide väljatöötamist oma vastutusalas piires;

- 4) loob tingimused noorte kaasamiseks eakohastes ja mitmekesistes tegevustes osalemiseks, sh noorte esindatuseks kohalikul/maakondlikul/riiklikul tasandil, olles teistele noorsootöötajale koostööpartneriks, suunates ja juhendades neid olemasolevatele ressurssidele jne;
- 5) korraldab piirkonna noorte huvide, arenguvajaduste ja trendide selgitamiseks uuringuid, ümarlaudu jne, kaasates noori ja teisi sihtrühmi; analüüsib tulemusi koostöös noorte, kolleegide ja valdkonna organisatsioonide esindajatega ning tutvustab tulemusi laiemale avalikkusele, kasutades erinevaid võimalusi ja tulemustest lähtuvalt algatab piirkonnas arendustegevusi (sh kaasamist toetavaid tegevusi, nt noortekogu loomist, osalussimulatsioone, noortefoorumeid); koostöös noorteorganisatsioonidega korraldab kohalikke/maakondlikke/üleriigilisi ettevõtmisi; suunab kolleege mitteorganiseerunud noori tegevustesse kaasa, tutvustades neile kaasamise põhimõtteid ja võimalusi;
- 6) koordineerib noorsootööd KOV, maakondlikul või riiklikul tasandil, milleks algatab uuringuid ja muid tegevusi ning korraldab koolitusi, seminare, konverentse jms teistele noorsootöötajatele ja koostöövõrgustikele; planeerib, koordineerib ja leiab lisaressursse noorsootöö arendamiseks kohalikul/maakondlikul/riiklikul tasandil; hoiab end kursis noortepoliitika arengusuundadega, kasutades erinevaid võimalusi ning jagab saadud informatsiooni kolleegide ja koostöövõrgustikuga;
- 7) osaleb ja/või juhib (vajaduse korral algatab) kohalikke, üleriigilisi ja/või rahvusvahelisi noortepoliitikat ja noorsootööd arendavaid töögrupe, püstitades ülesandeid, analüüsides tulemusi ja tehes grupi tööst kokkuvõtteid, kasutades tulemusi noortevaldkonna arendustegevuste planeerimiseks.

Teadmised:

- 1) noortevaldkonna, sh noortepoliitika ja noorsootöö alused Eesti ja Euroopa Liidu tasandil;
- 2) noorsootöö sidusvaldkondade olulisemad arengusuunad.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

B.2.7 Professionaalne enesearendamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) analüüsib iseseisvalt ja/või juhendamisel oma tööd, kasutades erinevaid eneseanalüüsi meetodeid; täiendab ennast järjepidevalt vastavalt eri- või kutsealanoüetele, õppides iseseisvalt, osaledes täienduskursustel jne; jagab oma teadmisi teistele kolleegidele, olles neile mentoriks, kirjutades artikleid, esinedes ettekannetega/loengutega jms; vajaduse korral loob erialavõrgustikke, osaleb nende töös ning teavitab nende olemasolust teisi noorsootöötajaid;
- 2) algatab ja vajaduse korral juhib regulaarselt töö ja tegevuste sisu ning meetodite ajakohastamise analüüsi; toetab uute tõenduspõhiste meetodite rakendamist, leides ja pakkudes asjakohast tuge (teooriad, koolitus, praktikavõimalused, õppeviisidid jms);
- 3) võimaluse korral korraldab endale ja/või kolleegidele supervisiooni (analüüsib ja teeb järeldusi ning algatab muutusi töökorralduses); koondab teavet, kogemusi ja leiab koolitusi ning rahalisi vahendeid, et toetada noorsootöötajate füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmist.

Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.

LÄBIV KOMPETENTS

B.2.8 Noorsootõtaja, tase 7 kutset läbiv kompetents

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 2 „Keeleoskuse hindamise skaala“);
- 2) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infohiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Tabelitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO6 – Esitus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 3 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“);
- 3) juhindub oma töös noorsootõtaja kutse-eeskast (vt lisa 1 „Kutse-eeskasta noorsootöös“); toetab oma tegevuste kaudu kutse-eeskasta laiemat teadvustamist noorsootõtajate jt kolleegide seas;
- 4) loob tingimused ja võimalused tõrjutuse probleemidega tegelemiseks ning ennetamiseks ja sallivuse kasvatamiseks, rakendades organisatsiooni kaasamisvahendite kogu potentsiaali; aitab kaasa kogukonna ühtekuuluvuse ja solidaarsuse suurendamisele, tehes koostööd eri valdkondade partneritega (haridus, tööhõive, tervis jne);
- 5) loob suhtluspartneriga kontakti, hoiab seda, annab tagasisidet, lahendab tekkinud suhtlusprobleeme, kehtestab end adekvaatselt, rakendades aktiivse kuulamise ja/või kehtestamise põhimõtteid ning sobivaid probleemide lahendamise meetodeid; peab läbirääkimisi, arvestades sh võit-võit põhimõtet ja suhtlemisetiketti; motiveerib ja julgustab kolleege, valides sobivad võtted; arendab oma suhtlemisoskuseid sobivaid võimalusi kasutades;
- 6) planeerib oma tööd lühi- ja pikaajaliselt, seades vastavad eesmärgid lähtuvalt noortepoliitikast ja noorsootöö arengutest, noorte vajadustest ja huvidest ning arvestades organisatsiooni tööpõhimõtteid, võimalusi ja vajadusi; jälgib plaani täitmist, koostades kokkuvõtteid, aruandeid vms; korrigeerib plaane ja kooskõlastab muudatused asjasse puutuvate kolleegidega;
- 7) kaasab noori planeerimisse ja otsustamisse, tunnustab nende initsiatiivi, arutledes nende ettepanekute ja ideede üle ning võttes võimaluse korral arvesse nende ettepanekuid; loob tingimusi noorte osalemiseks kõigi tasandite kodanikuühiskonna tegevustes, sh riiklikus noortepoliitikas, ning korraldab tugiteenuste pakkumise (info, nõustamine jms);
- 8) loob võimalused noortepoliitika ja noorsootöö aluste elluviimiseks, tutvustades kolleegidele noortepoliitika ja noorsootöö põhimõtteid ja/või jälgides nende põhimõtete rakendamist igapäevase noorsootöö korraldamisel ja noorsootöö arendamisel;
- 9) kujundab ja jälgib noorsootöö aluseks olevaid väärtusi, tutvustades neid nii kolleegidele kui ka võimaluse korral laiemale avalikkusele (nt diskussioone algatades, artiklites, sõnavõttudes).

Teadmised:

- 1) noortevaldkonna, sh noortepoliitika ja noorsootöö alused Eestis ja Euroopa Liidus (seadusandlus, strateegilised dokumendid, põhimõtted, väärtused, kujunemislugu).

Hindamismeetod(id): Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa

ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutseandja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-21112012-2.3/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Triino Lest, Eesti Huvijuhtide Liit Epp Reedik, Eesti Noorsootöö Keskus Andres Kask, Huvikeskuste Juhtide Kogu HAKK Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootöötajate Ühendus Edgar Schlümmer, Eesti Noorsootöö Keskus Riina Vaap, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Ülly Enn, Euroopa Noored Eesti büroo, SA Archimedes
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	21.11.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni (kuupäev)	20.11.2017
7. Kutsestandardi versiooni number (1-n)	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	26 (<i>Õigus-, sotsiaal- ja kultuurivaldkonna spetsialistid</i>)
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles Youth worker	
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutse-eetika noorsootöös	
Lisa 2 Keeleoskuse hindamise skaala	
Lisa 3 Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid	

Eetika põhiteesid noore suhtes

1. Noorsootõtaja on aus ja avatud noorsootöö eesmärkide ja meetodite osas.

Oma töös noorsootõtaja seega:

- tagab noortele ligipääsu informatsioonile, mille alusel noor on võimeline tegema teadlikke valikuid noorsootöö tegevustes osalemise suhtes aga ka oma elu suhtes üldiselt;
- tegutseb avatult, selgitades ning põhjendades noorele tegevuste eesmärke ning kasutatavate meetodite valikut ja ning võimaldab noorel anda tagasisidet;
- tegutseb läbipaistvalt ning põhjendatult mõistes vajadust ja kohustust anda aru oma tegevusest noorele, aga ka noore vanematele või hooldajatele, tööandjatele, rahastajatele ja laiemale avalikkusele;
- vastab Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse §51¹ seatud tingimustele.

2. Noorsootõtaja kohtleb noori võrdselt, suhtub noore arvamustesse ja maailmapilti lugupidamise ja sallivusega.

Oma töös noorsootõtaja seega:

- püüab mõista noore elu tegelikust, selle kujunemist ja mõjutegureid; suhtub empaatiaga noore seisukohtadesse; on salliv erinevuste suhtes ning innustab noori sallivusele ja vastastikusele lugupidamisele;
- peab oluliseks iga noore arvamust ja ei alaväärista oma käitumisega ühegi noore arvamust sõltumata noore vanusest, soost, rahvusest, religioonist, võimetest, isikuomadustest ja muudest asjaoludest;
- toetab ja austab noorte õigust teha iseseisvaid otsuseid ja valikuid;
- ei tegutse keelatud ja äärmuslikes rühmitustes ning on noorega suheldes erapooletu
- käsitleb noore arvamusi ja seisukohti lähtudes konfidentsiaalsuse põhimõtetest, kasutades talle usaldatud informatsiooni vaid eesmärgil, milleks see talle usaldati. Konfidentsiaalsuse põhimõtte eiramine on vajalik juhul kui noorsootõtaja hinnangul on olemas selge oht noorele, teistele isikutele või ühiskonnale üldiselt.

3. Noorsootõtaja lähtub töös noorega võrdväärse partnerluse põhimõttest, noorsootöö ja selle korralduse põhimõtetest.

Oma töös noorsootõtaja seega:

- kaasab noori otsuste tegemisse ja soodustab noorte omavahelist koostööd;
- innustab noori omaalgatusele ning püüdleb kõigi noorte, eriti majanduslikel, geograafilistel, rahvuslikel, tervislikest iseärasustest või muudest asjaoludest tulenevatel põhjustel vähem võimalusi omavate noorte kaasamise poole;
- rakendab noorsootöö ja noorsootöö korralduse põhimõtteid ja järgib riiklike prioriteete noorsootöös.

4. Noorsootõtaja lähtub oma töös noorest võttes arvesse tema arvamust, ideid, maailmavaadet.

Oma töös noorsootõtaja seega:

- lähtub oma töömeetodite, tegevuste ja eesmärkide valikul noorte olukor-
rast, nende huvidest ja vajadustest;

- pühendab aega ja tähelepanu noorte elu tegelikkuse tundmaõppimisele; on kursis noorte hoiakute ja probleemidega, ühiskonna tendentsidega noorte suhtes ning kohalike oludega;
- on informeeritud hoiakutest ja põhiprobleemidest Euroopa ja muu maailma noorte elus, noortepoliitikas ja noorsootöös.

Eetika põhiteesid noorsootöö keskkonna suhtes

1. Noorsootöö teostamise keskkond on noore poolt aktsepteeritav ning soodustab mitteformaalset õppimist.

Oma töös noorsootöötaja seega:

- teostab noorsootööd keskkonnas, mis on noorele vastuvõetav;
- loob noorsootöö teostamiseks sellise keskkonna, mis on ligipääsetav ja kättesaadav noorele, pidades eriti silmas majanduslikel, geograafilistel, rahvuslikel, tervislikest iseärasustest või muudest asjaoludest tulenevatel põhjustel vähem võimalusi omavate noorte vajadusi;
- pöörab tähelepanu sellele, et tegevused, sh ka noore poolt algatatud tegevused, võimaldaksid noorel omandada uusi teadmisi, oskusi, kogemusi ja nendest õppida ning tagab võimalused selle teadvustamiseks.

2. Noorsootöö teostus ja keskkond on turvaline, kvaliteetne, mitmekesine, uuenduslik, uute (lisa)väärtuste loomisele suunatud.

Oma töös noorsootöötaja seega:

- lähtub sotsiaalse võrdsuse, elukestva õppimise ning edasisidestusoskuse (perspektiivitunde) arendamise ja rakendamise põhimõtetest, arendades ka enda teadmisi ja oskusi;
- kujundab noorsootöö keskkonda tervikliku maailmavaate ja vastutustundliku rollitaju baasil;
- otsib tagasisidet ja hinnangut töö kvaliteedi osas tegevustes osalejatelt ja kolleegidelt ning uuendab pidevalt oma oskusi ja teadmisi;
- mõistab, millal on vajalikud täiendavad teadmised ja oskused ning otsib võimalusi koolituseks;
- võtab vastutuse või osaleb ainult sellistes tegevustes, milleks tal on vajalikud teadmised, oskused ja õigus;
- otsib aktiivselt võimalusi koostööks kolleegidega ja teiste valdkondade spetsialistidega.

3. Noorsootöö keskkonnas lähtutakse eetika põhiteesidest.

Oma töös noorsootöötaja seega:

- peab oluliseks, et kolleegid ja organisatsioon oleksid kursis ja juhinduksid oma tegevuses noorsootöö kutseala eetika põhiteesidest;
- pöörab tähelepanu ning teeb ettepanekuid muuta kas kolleegide või organisatsiooni tegutsemist ning poliitikat, kui see on vastuolus käesolevate teesidega.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

	A1	A2	B1
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt väljahäldatud ütluste põhisisust	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataaloojides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, tööpakkumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjadest.
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobid, töö, reisiimine ja päevasündmused.
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamiseks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku taagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitusetega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/ kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.

Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteem: enesehindamise skaala

B2	C1	C2	KUULAMINE
Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikaasadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru teleprogrammidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks	
Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaanselt, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda ainet laias teemaringis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvast teemaringis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel <http://www.ecdl.ee/>. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitsed ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

A05 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

A06 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

A07 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

